

ILF 5

JANUÁR 2016/2017

INFORMAČNÉ LISTY FAKULTY ARCHITEKTÚRY STU V BRATISLAVE

NA SPOLOČNÝCH ZÁKLADOCH

ARCHITEKTÚRA FEIGLEROVCOV V BRATISLAVE A OSTRIHOME

Výstava o architektúre Feiglerovcov 19. storočia pod názvom **Na spoločných základoch: Feiglerovci a architektúra 19. storočia v Bratislave a Ostrihome**, bola 12. decembra 2016 otvorená v maďarskom Ostrihome vo výstavnej sieni Bálinta Balassu v Hospodárskej strednej odbornej škole a gymnázia Bálinta Balassu. Autori prof. Jana Pohaníčová a Mgr. Peter Buday prepojiли dielo Feiglerovcov na v medzinárodných súvislostiach na platforme historiografie architektúry a pôsobenia dvoch vetiev rodiny Feiglerovcov v dvoch mestách na Dunaji. Vernisáž otvorila a hostí privítala na pôde školy pani riaditeľka školy Márta Szepesi.

V krátkom úvodnom príhovore primátorka Ostrihomu pani Etelka Romanek sa dotkla prínosu Feiglerovcov pre Ostrihom a ocenila uskutočnenie sa takéhoto podujatia. Taktiež povedala: „*Ostrihom má nielen slávnú minulosť, ale aj nesmierne duchovné dedičstvo a množstvo architektonických pamiatok... berieme ich ako samozrejmosť, pomaly si ich ani nevšívame, ne-zastavíme sa pred nimi, aby sme ich obdivovali.*“ Predseda Spolku maďarských architektov András Krizsán a bývalý hlavný architekt mesta Ostrihom sa vo svojom príhovore dotkol najmä staviteľskej a architektonickej praxe 19. storočia. Hranica medzi týmito „disciplínami“ nebola taká výrazná ako dnes. V krátkosti priblížil rôznorodosť a rozsah tvorby Feiglerovcov, pričom zdôraznil najmä činnosť ostrihomskej vetvy. Jej klientela bola výrazne odlišná od objednávateľov ich bratislavských príbuzných, čo pramenilo najmä v okrajovej pozícii Ostrihomu (jediným veľkým zadávateľom stavebných prác bola cirkev). Za autorov predstavil projekt a organizátorov Peter Buday, ktorý hovoril o jeho koncepcii a jeho etapách a taktiež sa poďakoval všetkým spolupracujúcim partnerom, z maďarskej strany to boli samospráva mesta Ostrihom a Primaciálny a kapitulský archív.

prof. Jana Pohaníčová, PhDr. Magdaléna Fazekašová a Mgr. Gabriel Hushégyi

prof. Jana Pohaníčová a PhDr. Magdaléna Fazekašová

Výstavy sa zúčastnili riaditeľ Slovenského inštitútu v Budapešti Mgr. Gabriel Hushégyi, pani PhDr. Magdaléna Fazekašová z TRIO Publishing a poprední predstavitelia regiónu. Veľmi zaujímavá bola prítomnosť potomkov rodiny Feiglerovcov maďarskej a slovenskej vetvy: inžiniera Bélu Szalaja a Márie Hotkovej rodenej Feiglerovej. Pán Béla Szalai je bývalým komisárom zodpovedným za rekonštrukciu mosta Márie Valérie medzi Ostrihomom a Štúrovom a spolu so sestrou Katalín Szalay napísali knihu o osudoch rodiny Feiglerovcov od 18. storočia (vrátane jej bratislavskej vetvy). Hoci ide v zásade o genealogickú prácu, no vďaka svojmu širokému záberu je aj významným príspevkom k dejinám Ostrihomu (staviteľstvo, školstvo, kultúrno-spoločenské dianie v meste atď.).

Architektúra 19. storočia bola dlho nepopulárna a opomínanou témou. Medzinárodná spolupráca a výstavné podujatia v stredoeurópskom kultúrno-historickom priestore sa sústredili najmä na tvorbu najvýraznejších európskych tvorcov a ich diel, často bez primeranej reflexie ich tvorby v ďalších súvislostiach a v jednotlivých regiónoch. Územie Slovenska, ktoré bolo v 19. storočí súčasťou Rakúsko-Uhorska a predstavuje teritóriom s pozoruhodnou architektonickou škálou diel

príhovor primátorky Ostrihomu, pani Etelky Romanek

Mgr. Peter Buday, Ph.D.

pani Mária Hotková, rod. Feiglerová a Mgr. Gabriel Hushégyi

nárnej kooperácie, a tak významne prispieva k prehĺbeniu a šíreniu poznatkov o historickej architektúre Slovenska a jej tvorcov v zahraničí. Kontextuálny prístup zároveň prináša komplexný pohľad na najvýznamnejšie diela a osobnosti architektúry 19. storočia na Slovensku z pohľadu dvoch historicky spojených regiónov, ktoré tvoria neoddeliteľnú súčasť európskeho kultúrneho dedičstva. Na textoch výstavy spolupracovali Béla Szalai a Miklós Istvánffy. Autorom grafického dizajnu bol Braňo Gajdoš. Projekt podporili nasledujúce organizácie a inštitúcie z Maďarska Primaciálny a kapitulský archív v Ostrihome, Mesto Ostrihom a zo Slovenska Fond na podporu umenia, Múzeum mesta Bratislavy, TRIO Publishing, s. r. o. a Slovenský inštitút v Budapešti. Výstava trvala do 31. decembra 2016 a priaznivci architektúry Feiglerovcov budú mať možnosť sa oboznámiť s dielom Feiglerovcov interpretovaným v širších historických a architektonicko-umeleckých súvislostiach už tento rok v Múzeu mesta Bratislavy.

— Text: Irena Dorotjaková v spolupráci s Petrom Budayom
foto: Irena Dorotjaková —

pani Márta Szepesi, riaditeľka školy Bálinta Balassu

prof. Jana Pohaníčová dáva autogram do svojej knihy o Feiglerovcoch

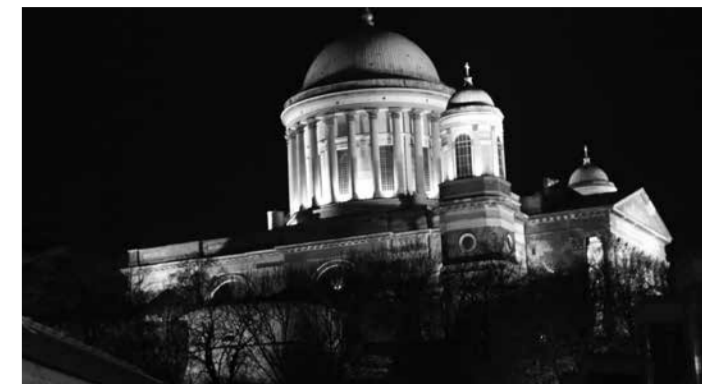
autori výstavy prof. Jana Pohaníčová a Mgr. Peter Buday

pán András Krizsán, predseda Spolku maďarských architektov

Ostrihomská katedrála

Vchod do školy Bálinta Balassu, kde bola inštalovaná výstava.

INFORMAČNÉ LISTY FAKULTY ARCHITEKTÚRY STU V BRATISLAVE # 5

prof. Ing. arch. Matuš Dulla, DrSc. s Výročnou publikáciou o FA ČVUT

SLÁVNOSTNÉ ZHROMAŽDENIE FA ČVUT

prof. Ing. arch. Ján Stempel

4

vľavo: prof. Ing. arch. Alena Šrámková

Fakulta architektúry ČVUT oslavovala! Akademická obec Fakulty architektúry ČVUT sa slávnostne zišla 24. novembra 2016 v Betlehemskej kaplnke v Prahe, aby oslávila 40. výročie obnovenia samostatnej Fakulty architektúry ČVUT v Prahe.

Pri tejto príležitosti boli osobnostiam českej a zahraničnej architektúry udelené medaily za pedagogickú a vedeckú činnosť spojenú s ČVUT. Ocenenie v podobe Felberovej medaily, Medaily ČVUT a Medaily FA ČVUT získalo 24 významných osobností a 3 inštitúcie. Autorkou návrhu novej medaily FA ČVUT je akademická sochárka Ivana Šrámková, medaily zhotovila technológiou rytia do skla Lucie Pejchová.

Slávnostné zhromaždenie akademickej obce v Betlehemskej kaplnke moderoval Petr Vacek, hudobný doprovod Studio Ypsilon. Na slávnosti zazneli prejavy rektora ČVUT Petra Konvalinky, riaditeľky Odboru vysokých škôl MŠMT ČR Karolíny Gondkovej, dekana FA ČVUT Ladislava Lábusa a prezidenta Európskej asociácie pre architektonické vzdelávanie (EAAE) K. O. Ellefsena.

Felberova medaila I. stupňa – zlatá bola udelená:
> **prof. Ing. arch. Miroslavovi Masákov**, výraznej osobnosti českej architektúry, spoluzakladateľovi legendárneho Zdrúženia architektov a inžinierov v Liberci (SIAL) a odbornému poradcovi prezidenta Havla;
> **prof. Ing. arch. Matúšovi Dullovi, DrSc.**, slovenskému historikovi architektúry a vedúcemu Ústavu teórie a dejín architektúry;
> **Ing. arch. Josefovi Pleskotovi**, jednému z neznámejších českých architektov súčasnosti;
> **prof. Ing. arch. Vladimírovi Šlapetovi, Dr.Sc.** historikovi a pedagógovi pražskej a brnenskej Fakulty architektúry;
> **prof. Ing. arch. akad. arch. Alene Šrámkovej**, profesorky architektonického navrhovania a významnej architektke.

vľavo: prof. Ing. arch. Matuš Dulla, DrSc. preberá ocenenie
dole: Slávnostná reč prof. Ing. arch. Ladislava Lábusa, dekana FA ČVUT

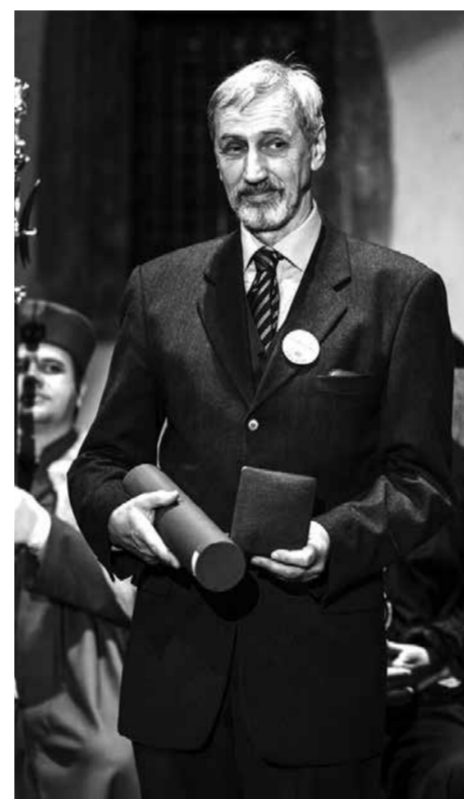

doc. Ing. arch. Lubuca Vitková, PhD., dekanka FA STU preberá Pamätný list FA ČVUT

prof. PhDr. Petr Kratochvíl, Ph.D.

doc. Ing. arch. Lubuca Vitková, PhD., dekanka FA STU preberá Pamätný list FA ČVUT

Medaila ČVUT I. stupňa – zlatá bola udelená:
> **prof. akad. soch. Marianovi Karelovi**, vedúcemu Ústavu priemyslového designu a sochárstvu s medzinárodným ohlasom;
> **prof. PhDr. Petrovi Kratochvílovi, CSc.** významnému historikovi a teoretikovi architektúry pôsobiaceho na Ústave dejín Akadémie vied ČR;
> **prof. Ing. arch. Karlovi Maierovi, CSc.**, architektovi-urbanistovi a vedúcemu Ústavu priestorového plánovania;
> **prof. Ing. arch. Mirkovi Baumovi**, emeritnému profesorovi Technickej univerzity v Čáchoch;
> **prof. Reinovi Geurtsenovi**, významnému holandskému urbanistovi a pedagógovi;
> **prof. Pierrovi von Meiss**, emeritnému profesorovi švajčiarskej univerzity École polytechnique fédérale v Lausanne;
> **prof. Ing. arch. Petrovi Pelčákovi**, významnému tvorivému architektovi, autorovi odborných publikácií a pedagógovi Fakulty architektúry Vysokého učení technického v Brne;
> **prof. Ing. arch. Jánovi Stempelovi**, entuziastickému pedagógovi a tvorivému architektovi;
> **prof. Ing. arch. akad. arch. Jiřímu Sucho melovi**, významnému architektovi a prodekanu Fakulty umení a architektúry Technickej univerzity v Liberci;
> **PhDr. Jiřímu Ševčíkovi, CSc.**, historikovi a teoretikovi architektúry s európskym rozhľadom, pedagógovi pôsobiaceho na Fakulte architektúry a neskôr na Akadémii výtvarných umení;
> **prof. Ing. arch. Petrovi Urtlichovi, CSc.** historikovi architektúry a pedagógovi Fakulty stavebnej;
> **prof. Ing. arch. Zdeňkovi Zavřelovi**, prodekanovi pre zahraničie, vedúcemu Ústavu navrhovania 2 a tvorivému architektovi s medzinárodným rozhľadom a ďalším.

Naša Fakulta architektúry STU dostala Pamätný list, ktorý prevzala doc. Ing. arch. Lubuca Vitková, dekanka fakulty. Slávnostný program pokračoval odhalením busty Josefa Žitka. Ku slávnostnej príležitosti nechala FA odliť do bronzu bustu Josefa Žitka, prvého dekana pre samostatný odbor architektúry – pozemné staviteľstvo na Pražskej polytechnike (1846), ktorá bude umiestnená v dvorane FA ČVUT. Sadrovú bustu poskytl Národné technické múzeum, jeho riaditeľ Karel Ksandr v Betlehemskej kaplnke prehovoril o živote a diele Josefa Žitka a spolu s dekanom fakulty bustu odhalil. Výročnú publikáciu FA ČVUT 1976–2016, ktorá zhrňa vývoj školy a predstavuje jej významné osobnosti, predstavil hlavný editor Matuš Dulla. Záverom bola v Galérii Jaroslava Fragnera otvorená výstava FA ČVUT 1976–2016.

–red. upr. podľa: https://www.facebook.com/fa.cvut.cz/photos/?tab=album&album_id=10154058891066596
Fotografie: Jiří Ryszawy

Ing. arch. Josef Pleskot

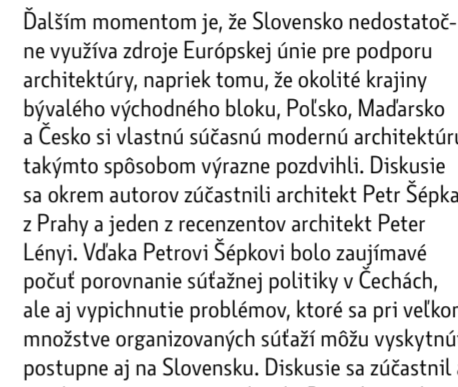
Ing. arch. Petr Šépka

prof. Henrieta Moravčíková

Ing. arch. Petr Šépka a prof. Henrieta Moravčíková

Ing. arch. Laura Pastoreková

Ing. arch. Martin Zaiček a Ing. arch. Mirwais Fazli

arch. Peter Lényi

Mgr. Peter Szalay, PhD.

DISKUSIA O ROČENKE

V študovni Knížnice Fakulty architektúry STU sa 7. decembra 2016 konala panelová diskusia o knihe **Ročenka slovenskej architektúry 2014/15 – Slovak Architecture Yearbook 2014/15**. Publikácia z pera autorského kolektívu Henriety Moravčíkovej, Petra Szalaya, Kataríny Haberlandovej, Laury Pastorekovej a Romana Rutkowského a vyšla o vydavateľstve Slovarte v roku 2016. *Ročenka* prináša správu o slovenskej architektonickej scéne. Tento typ publikácie, nie je na Slovensku, čo sa týka architektúry, príliš populárny, aj keď niekoľko ročníkov vyšlo koncom 90-tych rokov a istým spôsobom Nová slovenská architektúra Henriety Moravčíkovej z roku 2009 by sa dala za ročenku považovať. Táto publikácia avizuje plánovanú sériu s ambíciou periodicky predostierať stav aktuálnej architektúry v dvojročných intervaloch.

Prvá časť publikácie podáva obraz o stave súčasnej architektúry a v dvoch textoch, ktoré reagujú na vybrané problémy a javy slovenskej architektúry vôbec a kriticky reflektujú slovenskú architektúru z domáceho aj zo zahraničného uhla pohľadu. Druhá časť tvorí súbor textov k dielam, niekedy s viac popisným inde aj hodnotiacim charakterom. Jednotlivé diela dopĺňajú grafické a fotografické materiály. Štúdie podporujú grafy s témou rôznych vybraných javov, súvisiacich s architektúrou a architektmi, porovnávajú Slovenské čísla s ostatnými krajinami Európskej únie. Treťou časťou sú zoznamy ľudí, podujatí, vydaných kníh, výstav a udelených cien, všetko v súvislosti s architektúrou. Grafický dizajn knihy navrhol Matuš Lelovský.

V diskusií, moderovanej Martinom Zaičkom sa autori snažili osvetliť čo bolo zámerom publikácie a hovorili nielen o práci na knihe, ale hlavne o problémoch slovenskej architektúry a slovenskej architektonickej scény. Tie sa ťažiskovo odvíjali od faktu, že architektúra verejných budov z verejných financií nevychádza z architektonických súťaží. Tie by mohli byť zárukou kvality.

Ďalším momentom je, že Slovensko nedostatočne využíva zdroje Európskej únie pre podporu architektúry, napriek tomu, že okolité krajiny bývalého východného bloku, Poľsko, Maďarsko a Česko si vlastnú súčasnú modernú architektúru takýmto spôsobom výrazne pozdvihli. Diskusia sa okrem autorov zúčastnili architekt Petr Šépka z Prahy a jeden z recenzentov architekt Peter Lényi. Vďaka Petrovi Šépkovi bolo zaujímavé počuť porovnanie súťažnej politiky v Čechách, ale aj vypíchnutie problémov, ktoré sa pri veľkom množstve organizovaných súťaží môžu vyskytnúť postupne aj na Slovensku. Diskusia sa zúčastnil aj jeden z recenzentov architekt Peter Lényi, ktorý sa dlhodobejšie zaoberá metodikou architektonických súťaží. Sám je editorom publikácie *Manuálu súťaží návrhov*, ktorý v júli 2016 vydala Slovenská komora architektov, ktorá má odporúčací charakter a poskytuje pozitívne príklady už uzavretých súťaží. A nám už len ostáva veriť, že s *Manuálom* sa u nás súťaže z verejných zdrojov predsa len rozbehnú a v ďalšej Ročenke bude zreteľnejší priestor obsadený kvalitnou architektúrou podporovanou našim štátom.

—Irena Dorajjaková—

5

CENA PROF. JINDŘICHA HALABALY OPĚT V BRNĚ

Kategória Design interiéru – klauzúrna práca
Hlavná cena: Showroom Nowy Styl group,
d. Aneta Pílušová, FA STU v Bratislave

Obyvatelé Brna i turisté nevěřili vlastním očím. 7. listopadu 2016 navečer mezi nohama největšího koně v České republice bravurně jezdilo nové, moderní životní prostředí od samotných základů – výchovou odborníků. Využil nabídky založit výuku nábytkářského oboru. Na technické univerzitě v Košicích a postléze ve Zvolenu prožil zbytek aktivního života jako profesor. Vychoval několik generací odborníků, kteří našli uplatnění v nejrůznějších pozicích nábytkářského průmyslu tehdejšího Československa. Právě jeho žáci na něj vzpomínali s neskonale uctou a dali impulz vzniku česko-slovenské studentské soutěže, která by Halabalův odkaz nesla dál. Je to velká přídavná hodnota této kulturní události, která pod záštitou rektora Mendelovy univerzity v Brně prof. RNDr. Ladislava Havla, CSc., děkana Lesnické a dřevařské univerzity v Brně Doc. Ing. Radomíra Klvače, Ph.D. a předsedkyně Klastru českých nábytkářů Ing. Lucie Haraslíkové, Ph.D. letos proběhla v české režii. Jury ocenila 16 studentských prací dalších 6 speciálních cen udělili zástupci nábytkářských firem a organizací. Nejlepší práce byly ve výstavním sále Místodržitelství paláce předvedeny veřejnosti do 27. listopadu 2016. Výstava sršela nápady, které by mohly inspirovat leckterého průmyslníka. Třeba se dočkáme chvíle, kdy si některé

produkty budeme moci i koupit. Je to ale běh na dlouhou trať. Jeden z oceněných interiérů byl již realizován. Převedení myšlenky do života je pro autora jistě oceněním nade vše. Každopádně gratulujeme všem studentům, kteří měli odvahu předvést svoje práce v konkurenčním prostředí. V životě se jim to bude hodit. Bylo přihlášeno 140 prací z 12 vysokých a středních škol, 60 prací zastoupených postery a prototypy bylo vybráno k posouzení.

Zúčastněné školy
Slovenská technická univerzita v Bratislavě; Vysoká škola výtvarných umění v Bratislavě; Technická univerzita ve Zvolenu; Technická univerzita v Košicích; Mendelova univerzita v Brně; Vysoké učení technické v Brně; Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem; České vysoké učení technické v Praze; Lesnická a dřevařská fakulta Mendelovy univerzity v Brně; Applied Sciences, Kouvola, Finland; Purdue University, USA; University of Zagreb, Croatia; Mondragon University, Spain; Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace; Střední škola nábytkářská a obchodní Bystřice pod Hostýnem; Střední škola designu a módy, Prostějov; Střední odborná škola obchodu, užitého umění a designu Plzeň; Střední umělecko-průmyslová škola hudebních nástrojů a nábytku, Hradec Králové a Vyšší odborná škola a Střední průmyslová škola, Volyně.

produkty budeme moci i koupit. Je to ale běh na dlouhou trať. Jeden z oceněných interiérů byl již realizován. Převedení myšlenky do života je pro autora jistě oceněním nade vše. Každopádně gratulujeme všem studentům, kteří měli odvahu předvést svoje práce v konkurenčním prostředí. V životě se jim to bude hodit. Bylo přihlášeno 140 prací z 12 vysokých a středních škol, 60 prací zastoupených postery a prototypy bylo vybráno k posouzení.

ZÚČASTNĚNÉ ŠKOLY

Slovenská technická univerzita v Bratislavě; Vysoká škola výtvarných umění v Bratislavě; Technická univerzita ve Zvolenu; Technická univerzita v Košicích; Mendelova univerzita v Brně; Vysoké učení technické v Brně; Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem; České vysoké učení technické v Praze; Lesnická a dřevařská fakulta Mendelovy univerzity v Brně; Applied Sciences, Kouvola, Finland; Purdue University, USA; University of Zagreb, Croatia; Mondragon University, Spain; Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace; Střední škola nábytkářská a obchodní Bystřice pod Hostýnem; Střední škola designu a módy, Prostějov; Střední odborná škola obchodu, užitého umění a designu Plzeň; Střední umělecko-průmyslová škola hudebních nástrojů a nábytku, Hradec Králové a Vyšší odborná škola a Střední průmyslová škola, Volyně.

JURY:

pedagogové:
– prof. Ing. arch. akad. arch. Ivan Petelen, Ph.D. (FA, Slovenská technická univerzita v BA),
– doc. Ing. arch. Jan Hrubý, CSc. (Fakulta architektury VUT v Brně),
– doc. akad. soch. Ferdinand Chrenka (Vysoká škola výtvarných umění v Bratislavě),
– doc. akad. soch. René Baďura (Technická univerzita ve Zvolenu),

– Ing. arch. Martin Kovařík, Ph.D. (Mendelova univerzita v Brně)
– Mgr. Jaroslav Tomaščík (Technická univerzita v Košicích)

zástupci organizací:

– MgA. Jan Juza (TON a.s.),
– Ing. Viktor Sinajský (ATAK design),
– MVDr. Ing. Václav Trojan (Centrum transferu technologií),
– Ing. Lukáš Fictum (Kyzlink architects),
– Ing. Karel Blažek, Ph.D. (Národní centrum nábytkářského designu),
– Ing. Lucie Haraslíková, Ph.D. (Klaster českých nábytkářů)

KATEGORIE:

Design nábytku – závěrečná práce,
Design nábytku – klauzurní práce,
Design interiéru – závěrečná práce,
Design interiéru – klauzurní práce,
Design nábytku a interiéru – kategorie středních škol

KATEGORIE DESIGN NÁBYTKU – ZÁVĚREČNÉ PRÁCE

Hlavní cena:
Relaxační křesílko, d. David Pacák, Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem

Ocenění:

Stojan na kola ALBERO, d. Klára Fajkusová, Mendelova univerzita v Brně,
Stolní svítidlo LINEAR, d. Romana Vacková, Mendelova univerzita v Brně

Speciální ocenění družstva „Klaster českých nábytkářů“:

Gaily – Detský pracovný priestor, d. Veronika Kupcová, Technická univerzita v Košicích

Speciální ocenění organizace „Centrum transferu technologií“:

TABLE, d. Elizaveta Šeda, Mendelova Univerzita v Brně

KATEGORIE DESIGN NÁBYTKU – KLAUZURNÍ PRÁCE

Ocenění:
Svítidlo MOON, d. Jan Černý, Mendelova univerzita v Brně,
Barová židle LEGAL, d. Michaela Lepková a Michaela Kovářová, Mendelova univerzita v Brně,
Light box, d. Josef Řehák, Mendelova univerzita v Brně,
Židle RON, d. Veronika Prokopová, Magdaléna Dembinná, Alžběta Michnová, Mendelova univerzita v Brně

Kategória Design interiéru – závěrečná práca
Ocenenie: Obchodný dom Bata, Košice – interiér,
d. Lucia Méderová, FA STU v Bratislave

Speciální ocenění organizace „Národní centrum nábytkářského designu“:

Artemide Galassia, d. Peter Kuliffay, Vysoká škola výtvarných umění v Bratislavě

Speciální ocenění firmy „Kyzlink architects“:

Židle, d. Barbora Hrončeková, Vysoké učení technické v Brně

KATEGORIE DESIGN INTERIÉRU – ZÁVĚREČNÉ PRÁCE

Hlavní cena:
Rekonštrukcia priemyselného objektu pre vzdelávacie účely, d. Petra Jašicová, Technická univerzita ve Zvolenu

Ocenění:

Obchodný dom Bata, Košice – interiér, d. Lucia Méderová, Slovenská technická univerzita v Bratislavě

KATEGORIE DESIGN INTERIÉRU – KLAUZURNÍ PRÁCE

Hlavní cena:
Showroom Nowy Styl group, d. Aneta Pílušová, Slovenská technická univerzita v Bratislavě

Ocenění:

Apartment Residence, d. Natália Vajdecková, Slovenská technická univerzita v Bratislavě,
Minimální bydlení, d. Filip Novák, Mendelova Univerzita v Brně,
Květinářství na Jakubském náměstí, d. Jakub Kraus, Josef Rozehnal, Mendelova Univerzita v Brně

Speciální ocenění firmy „ATAK design“:

Minimální bydlení, d. Filip Novák, Mendelova Univerzita v Brně

KATEGORIE DESIGN NÁBYTKU A INTERIÉRU – STŘEDNÍ ŠKOLY

Hlavní cena:
Variabilní sada váz a svítidel, d. Kristýna Coufalová, Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno

Ocenění:

Dětská kolébka Unibe, d. Simona Lašáková, Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno,
Židle, d. Klára Múčková, Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno

Speciální ocenění firmy „TON a.s.“:

Dětská kolébka Unibe, d. Simona Lašáková, Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno

Speciální ocenění firmy „ATAK design“:

Minimální bydlení, d. Filip Novák, Mendelova Univerzita v Brně

Speciální ocenění firmy „ATAK design“:

Minimální bydlení, d. Filip Novák, Mendelova Univerzita v Brně

Speciální ocenění firmy „ATAK design“:

Minimální bydlení, d. Filip Novák, Mendelova Univerzita v Brně

Speciální ocenění firmy „ATAK design“:

Minimální bydlení, d. Filip Novák, Mendelova Univerzita v Brně

Kategória Design interiéru – klauzúrna práca
Ocenenie: Apartment Residence,
d. Natália Vajdecková, FA STU v Bratislave

INDUSTRIÁL

OČAMI ODBORNÍKOV /PAMÄTNÍKOV

Projekt „Industriál očami odborníkov/pamätníkov“ nadväzuje na výstavu „Stein a Ludwigov mlyn“, realizovanú v novembri 2015 na Fakulte architektúry STU v Bratislave a v letných mesiacoch roku 2016 reінštalovanú v STM – Múzeu dopravy Bratislava. Výstava predstavuje priemyselné areály, ktoré sa v posledných rokoch dostali do centra pozornosti verejnosti: areál Matador v Petržalke, Cvernovku (bývalé závody MDŽ) a územie niekdajšej Dynamitky (známej tiež ako Istrochem, či Závody Juraja Dimitrova). Cez historický výskum, práce študentov Fakulty architektúry STU v Bratislave a tiež cez osobné

spomienky („oral history“) bývalých pracovníkov približuje jednotlivé komplexy. Cieľom projektu je popularizovať viacročný výskum Ústavu stavebníctva a architektúry SAV a Fakulty architektúry STU, doplniť ho o výstupy, ktoré môžu zaujať aj laickú verejnosť, zdôrazniť potrebu akceptovania a legitimizovania existencie rôznych – a v istých situáciách až protichodných – pohľadov na tému priemyselného dedičstva (alebo hovorovo „industriálu“). Zvolené pojmy „odborník“ a „pamätník“ vyjadrujú kontrast profesionálneho/neosobného a subjektívneho/osobného, a zároveň zdôrazňujú širší spoločenský a antropologický kontext procesu, v ktorom sa priemyselné budovy môžu stať kultúrnym dedičstvom.

Projekt „Industriál očami odborníkov/pamätníkov“ vznikol na Ústave dejín a teórie architektúry a obnovy pamiatok Fakulty architektúry STU v Bratislave v spolupráci s Oddelením architektúry Ústavu stavebníctva a architektúry SAV v Bratislave. Realizácia výstavy bola finančne podporená MK SR, agentúrou VEGA a Fakultou architektúry STU v Bratislave. Priestor poskytl STM – Múzeum dopravy Bratislava.

Prezentácia je obohatená graficky upravenými výkresmi významných industriálnych objektov, ktorých realizácia – ako jeden z výstupov výskumu – bola podporená z verejných zdrojov formou štipendia Fondom na podporu umenia.

Kurátorkami výstavy sú: Ing. arch. Nina Bartošová, PhD. z Fakulty architektúry STU v Bratislave a PhDr. Katarína Haberlandová z Ústavu stavebníctva a architektúry SAV v Bratislave, odborná spolupráca: Mgr. Peter Szalay, PhD. z ÚSTARCH SAV. Návrh a spracovanie výstavných posterov: Nina Bartošová.

Výstava bola slávnostne otvorená v Slovenskom technickom múzeu – Múzeu dopravy v Bratislave a potrvá do 31. marca 2017.

spoluautorky výstavy
arch. Nina Bartošová a PhDr. katarína Haberlandová

red. upr. podľa TS –
foto: Juraj Bartoš -

Na Industriál sa prišli pozrieť aj
prof. Matúš Dulla a prof. Henrieta Moravčíková.

dekanka Lubica Vitková (vpravo) a jedna z autoriek výstavy
arch. Nina Bartošová

PREČO SCÉNOGRAFIA NA FAKULTE ARCHITEKTÚRY?

Napísať zaujímavý text o architektúre a neopisovať pri tom iba stavbu je umením. Rovnako ako postaviť stavbu/architektúru, o ktorej sa dá taký text napísať. Aby sa taká stavba postavila, nestačí ju iba vymyslieť a nakresliť. Jej ideu je treba pred tým ešte prečítať.

V renesancii bývali architekti vzdelaní všestranní umelci. Živo sa zaujímali o výtvarné umenie, hudbu, literatúru a iné vedy. Dnes sme zaplavení množstvom ľahko dosiahnuteľných sprostredkovaných a špecifických informácií z jedného miesta.

Nie je korektné porovnávať tak vzdialené časové epochy. Ide ale o cestu ku tvorbe, a tá ostáva intelektuálnou voľbou rovnako ako v renesancii tak v súčasnosti.

Vzdelanie bolo v západnej civilizácii určujúcim faktorom vo formovaní názorov. Takých, ktoré vychádzali zo skúmania tradície a objavovania. Nezáujem a pasivita spoločnosti (aj „vzdelanej“) znamená teda v istom merítku nevzdelanosť a absenciu tradície.

Architektúra je médium, ktoré nie je prchavé. Je hmatateľným dôkazom o dobe, ktorú žijeme aj o tom, ako ju žijeme. Architekt je tvorcom takých objektov. Ak aj architektúru netvorí alebo nemá právo ju tvoriť celkom slobodne, nemá by sa z neho stať úplný pokrytec voči sebe samému. Jeho zodpovednosť je možno väčšia ako si sám myslí.

Fakulta architektúry STU je škola, ktorá kladie dôraz na kreatívnu aj technickú časť architektúry. Kreativita filozofická však musí vychádzať z vnútorného nastavenia.

Ústav interiéru a výstavníctva FA STU má snahu podporiť kreatívne premýšľanie nad miestom. Nad tým čo sa nazýva genius loci. Ponúka študentom voľbu predmetu Scénografia, ktorého

PERFORMATÍVNE PREDSTAVENIE BELLUŠ—KAGEL

ambíciou je rozšíriť pojem architektúry aj do príbuzných oblastí. Chce vzdelávať a ukazovať ako môže architektúra fungovať a vyzeráť nie iba ako dispozičný diagram s fasádami. Chce architektúru čítať. Dimenzovať ju, aby uniesla aj kolízie vzťahové a príbehové. Také, ktoré ju tvoria a dávajú dispozičiam zmysel. Scénografia je teda najhlbšie uvažovanie o miestach, a preto kto iný ako sčítaný architekt by mal byť jej najlepším tvorcom.

Predmet Scénografia má za sebou dva úspešné roky. Domácich a zahraničných prednášajúcich. Exkurzie. Najhodnotnejšími sú ale výstupy jej poslucháčov. Ich odvaha a otvorenosť spolukreovať performatívne divadelné dielo; Kafka – Kurtág – Belluš / Betrachtung, Omyl – Sándor Márai a Scénografia: Emil Belluš.

— Peter Mazalán —

Tridsaťminútový divadelný výstup bol inšpirovaný dielom Mauricia Kagela Der Turm zu Babel a monumentálnou architektúrou foyeru Emila Belluša na Fakulte architektúry STU na Námestí slobody v Bratislave. Projekt Scénografia: Emil Belluš je reinterpretácia pôvodného projektu, ktorý mal premiéru v septembri 2016 v Slovenskej národnej galérii v podaní Evy Šuškovéj, Petra Mazalána a vokálneho súboru študentov Univerzity Komenského. Nová produkcia vznikla zo spolupráce so študentmi architektúry Alexandrou Müllerovou a Katarínou Ružinskou. Piesňový cyklus Der Turm zu Babel je majstrovské zobrazenie pasáže zo Starého zákona v sedemnástich jazykových variantoch. Neustále narážky na kultúrnu a spoločenskú vyumelkovanosť manierizmu jednotlivých krajín balansuje na hrane medzi naivitou a kultivovanosťou, gýčom a sofistikovanou hudbou.

— Zdroj: <http://www.denkeugprojects.com/projects/> —

RESEARCH ACADEMY

NAŠA FAKULTA AKO JEJ AKTÍVNA SÚČASŤ

Fakulta architektúry STU je členom *Európskeho združenia pre architektonické vzdelávanie* – *European Association for Architectural Education* (ďalej len EAAE), medzinárodnej neziskovej organizácie, ktorej história siaha až do roku 1975. Cieľom tohto združenia je zvyšovanie kvality architektonického vzdelávania, výmena informácií, vytváranie siete európskych škôl architektúry (105 aktívnych členov) či podpora výskumu v tejto oblasti. Pod sebou zastrešuje dve platformy – *Research Academy* (RA) a *Education Academy* (EA) – dva *think-thanky*, ktoré ako ich adjektíva naznačujú sa primárne zameriavajú na proces vzdelávania a oblasť výskumu v odbore architektúra. Vo všeobecnosti zastáva aj funkciu akéhosi mediátora vo vzťahu k Európskej komisii a pripomienkuje pripravované legislatívne rámce. Veď ako sa hovorí, v jednote je sila. Pri zameraní sa na architektonický výskum v priestore Európskej únie prichádzame, aj na základe nášho členstva v RA, na niekoľko základných zaujímavostí, ktoré sa v tomto príspevku pokúsime prezentovať, nakoľko informovanosť je základom k pochopeniu a možno aj k čiastočnému zlepšeniu situácie. Hneď v úvode je potrebné poznamenať, že architektonický výskum vďaka svojej špecifickosti (prienik technických, umeleckých, historických, sociálnych... vied) je zaznávaný a jeho jasná pozícia absentuje v akýchkoľvek grantových schémach, výzvach či paneloch na finančnú podporu výskumu. Cieľené maskovanie s vidinou (dnes skôr už len túžbou) úspechu za sociológiu, históriu, plánovanie či ekológiu je určite na škodu a neprispieva k akceptácii/rešpektovaniu tohto odboru vo vedeckej komunite. Komparácia s prírodnými vedami tu nie je na mieste. O začlenení do medzinárodného konzorcia ako „predavača“ výstupov exaktnej vedy cez „pekné obrázky“ môžeme tiež často len snívať. Robiť architektonickú vedu je naozaj ťažké, no určite nie nemožné, veď príklady vidíme v mnohých vyspelých krajinách.

Aj z tohto dôvodu sú tu prítomné akčné mechanizmy, ktoré sa tento pre nás architektov nelichotivý stav snažia meniť. Okrem spomínanej *Research Academy* a *Charter on Architectural Research*, ktorá bola prijatá EAAE v septembri 2012 v Chanii uvedme aj napríklad *European League of the Institutes of the Arts* (ELIA) a jej dokument *The 'Florence Principles' on the Doctorate in the Arts*. Cieľom je primárne pevné zakotvenie výskumu umeleckých odborov (kam je často zaradovaná aj architektúra) do dokumentov ako napr. *OECD Frascati Manual* so zámerom formovať porozumenie pre výskum v týchto sférach, rozvíjať potrebné legislatívne rámce, formovať prostredie ako celok či vyčleniť prostriedky najmä začínajúcim mladým výskumníkom (študentom doktorandského štúdia) na rozvoj ich projektov. Takéto aktivity *bottom-up* by mali byť v ideálnom prípade doplnené o *top-down* aktivity, teda ovplyvňovanie aj národných orgánov poskytujúcich financovanie a národných legislatív zo strany vedenia EÚ. Ak teda pripustíme, že existuje nejaký architektonický výskum, tak potom je ho potrebné determinovať! Jeden hovorí, že každá stavba je určitou formou architektonického výskumu, druhý namieta a apeluje na kontextualizáciu, reflexiu, metodiku, vedecký prínos. Podľa charty EAAE je

architektonický výskum definovaný nasledovne: „*Architectural research is original investigation undertaken in order to generate knowledge, insights and understanding based on competencies, methods and tools proper to the discipline of architecture. It has its own particular knowledge base, mode, scope, tactics and strategies.*“ Myslím, že táto definícia eliminuje akékoľvek pochybnosti, ktoré sa doposiaľ asociovali s výskumom v oblasti architektúry.

Ak titul PhD (*philosophiae doctor*) je najvyšší vedecký titul získaný na základe nových poznatkov obsiahnutých v obhájenej dizertačnej práci, v niektorých krajinách je zaužívaná diferenciácia prostredníctvom titulu DLA (*Doctor of Liberal Arts*). To znamená, že výskum je prezentovaný prostredníctvom realizovaného architektonického diela (*piece of art*, ktoré ale musí byť *master-piece*). Reprezentuje to dnes nám už notoricky známy výraz *research by design*. U nás je tento princíp zaužívaný predovšetkým v odbore dizajn, v architektúre je to azda len pri starších praktizujúcich kolegoch, ktorí sa v neskoršom veku rozhodli zosumarizovať svoj (inovatívny) prínos do slovenskej architektúry. Opäť tu narážame na finančné limity spojené s realizáciou diela v praxi. V zahraničí to funguje predovšetkým z národných grantov. U nás to akosi stále nejde. Prvou lastovičkou je možno *DUNA pozorovateľňa vtáctva/DUNA bird watching* financovaná z programu APVV, ktorá je ale len v kategórii drobnej stavby, bez technológie a vznikla vďaka *ars fabricandi* pedagógov a študentov. Klobúk dole za odhodlanosť! Bolo by to na titul DLA? Len na doplnenie a možno aj pre útechu. Všetky školy sa boria s administratívnym zaťažením, ktoré sa v priemere odhaduje na 50% akademickej práce. Veda je byrokratická, vedec musí byť "spisovateľ" – nepochopteľné. Učiteľ bol vždy administratívnym pracovníkom, s tým asi nič nespravíme. Zakladajú sa projektové oddelenia,

prepúšťajú sa učiteľia. Plán Ministerstva školstva SR je jasný. Financovanie nebude na žiaka, ale podľa kvality. Kvalitná vysoká škola bude tá, ktorá bude mať kvalitný výskum. Výsledkom bude kvalitný študent. Sic, ako píšaval Eco vo svojich Poznámkach pre časopis *L'Espresso*. Nemyslím celú tú ideu, lebo tá je krásna/ideálna, ale keď nevieme zaplatiť dobrých vedcov, aby ostávali na škole, celé sa to rúca – chýba kontinuita. Mohli by sme pokračovať technickým vybavením či samotným "kreatívnym" priestorom, kde sa má prichádzať na nové poznatky. Ale teraz opäť trochu motivačne. Kde sa predovšetkým uskutočňuje výskum? Je to univerzita s doktorandským štúdiom a Slovenská akadémia vied. Základom celého je tzv. *3rd cycle education*, teda tretí stupeň štúdia, na ktorý primárne kladie dôraz aj RA. V priestore európskych škôl existujú rôzne diferencie tohto systému, pre informáciu uvedme len tie najzaujímavejšie. Variuje dĺžka štúdia (3–5 rokov je priemer), no v niektorých krajinách nie je vôbec obmedzená (Fínsko, Holandsko), čo sa odráža v motivácii študentov vôbec ukončiť štúdium, sic. Keďže veda je internacionálna, inšpiratívne je povinné absolvovanie zahraničnej stáže na niektorých školách, inak študent nie je pripustený k obhajobe dizertačnej práce (Litva, Nórsko, Dánsko). To má následne pozitívny vplyv na neskoršie výskumné kontakty tak potrebné pri medzinárodných grantoch. No platí to aj *vice versa*. Na *Norwegian University of Science and Technology* (NTNU) dosahuje podiel zahraničných študentov až 41%. U nás je to žiaľostných 4,6% (4/87). Veľký dôraz na etiku (*scientific integrity*) v oblasti výskumu je kladený zase v Nórsku, kde prvý rok je zameraný len na spôsob písania, pričom forma dizertačnej práce je na veľmi vysokej úrovni. Často diskutovanou oblasťou je vedenie dizertačných prác a jeho dopad na kvalitu výskumu doktorandov. Všeobecne presadzovaným systémom je prítomnosť dvoch školiteľov (napr. aj kombinácia

jedného z praxe a akademika), čím sa zlepšuje kvalita vedenia, rozvíja sa diskusia vo výskumnej téme, rozširujú sa obzory a vzniká akýsi vzájomný dohľad. V Dánsku ale aj na iných školách sa uskutočňujú školenia pre vedúcich dizertačných prác. Individuálna hrdosť je nahrádzaná pokorou za spoločnú lepšiu vedu. Cieľom RA je zasa vytvorenie databázy PhD tém s anglickým abstraktom, aby sa eliminovala duplicita výskumu a čím by sa vytvorila aj akási sieť kontaktov, cez ktorú by si študenti podobného zamerania mohli vymieňať svoje poznatky. Pre študentov je určite nápomocná funkcia tzv. poradcu, koordinátora, kde tento post zväčša zastáva osoba na pozícii *postdoc*, či možnosť participácie na výučbe voľiteľných predmetov, ktoré priamo podporujú ich výskum, dizertačnú prácu. V Prahe každoročne PhD študenti prezentujú formou posterov vystavených vo foyer svoje výsledky, čo slúži ako vynikajúce informačné médium naprieč všetkými úrovňami (študent, doktorand, pedagóg) a aj pre tých, ktorí nie sú PhD školiteľmi. Na TU Gdansk sú k dispozícii „*courses developing the teaching skills*“, teda základy pedagogiky, keďže náplňou práce akademického zamestnanca je dnes z polovice výučba. Logicky, celý systém (aj výskumu) začína už pri nižších stupňoch. Podobne ako na VŠVU u nás, sú školy, kde súčasťou diplomovej práce je aj teoretická časť (esej ako výskum v spolupráci s vedúcim práce). Zámerom je potreba učiť študentov písať, vyjadrovať sa, čiastočne naučiť ich, ako sa zbierajú materiály a robí sa výskum. Potom kontinuálne prechádzajú tí najlepší už s takýmto „výskumným“ základom na PhD štúdium. Myslím, že to má niečo do seba.

Zakončím to výsledkom mojich úvah, s ktorými môžete súhlasiť alebo ich odsúdiť. Obhajobe našej existencie by určite prospelo väčšie zameranie sa na výskum *productum* (vzicie budúcich udalostí), nie na retrospektívny výskum, ktorý je však tiež dôležitý pre našu identitu. *Flashback* by mal byť nahrádzaný slovom *flashforward*. To DOPREDU mi znie akosi lepšie. Reakcie na aktuálne výzvy, vizionárstvo, hľadanie konkrétne aplikovateľných riešení pre jednotlivé problémy – myslím, že potom by sme skôr boli akceptovaní aj medzi tými prírodnými vedami. To nie je o trendovosti, je to o zmysle, podstate.

Mali by sme si nájsť priestor pre získavanie financií v rámci spolupráce s praxou. Naše slobočné, regulované povolanie nám k tomu určite poskytuje priestor. V Tureku na oddelení *Urban Spatial Laboratory* si doktorandi zarábajú na štúdium spracovávaním úloh aplikovaného výskumu v mierke zóny, mesta. Základom sú GIS systémy a simulačné softvéry. Oni si za štúdium platia,

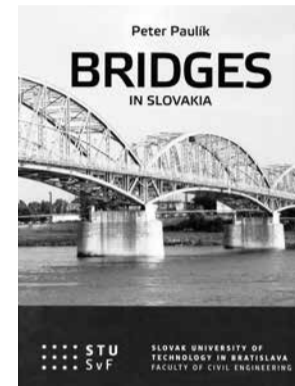
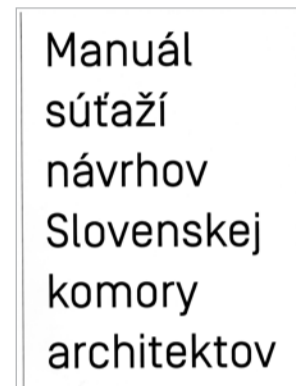
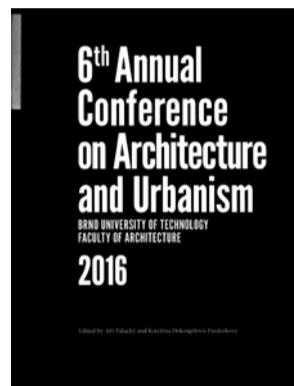
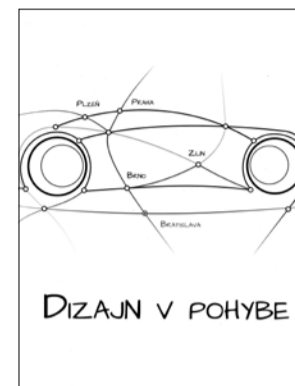
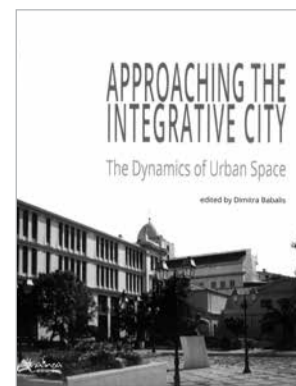
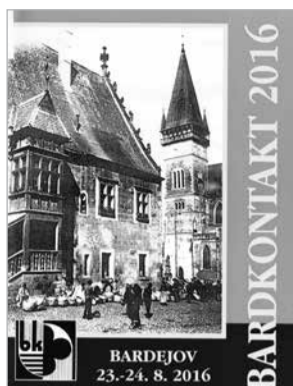

Účastníci prvého stretnutia EAAE Research Academy na Fakulte architektúry v Ljubljane v októbri 2016, prvý vlavo autor článku

u nás sa štipendium prideľuje. A možno nebudem ďaleko od pravdy, ak si dovoľím povedať, že niekedy je to zneužívané. Preto by bolo prínosné, napríklad podľa vzoru maďarských univerzít snažiť sa presadzovať (apelovať systémom *bottom-up*) vracanie doktorandského štipendia pri neodovzdaní/neobhájení dizertačnej práce. Je to neskutočné plytvanie energií, kapacitami, strata času a hlavne nemalých finančných zdrojov, ktoré by sa dali určite využiť efektívnejšie.

A nech mi Maestro Belluš odpustí môj odvážny sen, chcelo by to novú školu Architektúry!

— Ján Legény —

VÝBER Z NOVINIEK V KNIŽNICI FA STU:

VODRÁŽKA, P., POLOMOVÁ, B. – recenz.:	Bardkontakt 2016. Zborník prednášok 24. ročníka vedeckej konferencie. Mesto Bardejov, Bardejov 2016
PEŘINKOVÁ, M. – ed., NEDVĚD, M. – ed.:	8th Architecture in Perspective 2016. Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava, Ostrava 2016
BABALIS, D. – ed.:	Approaching the integrative city. The Dynamics of Urban Space. Altralinea Edizioni, Firenze 2016
POŽGAYOVÁ, J. – ed.:	Dizajn v pohybe. Slovenská technická univerzita, Bratislava 2016
KOVÁČ, B. – recenz., ZEMÁNKOVÁ H. – recenz., SCHLEGEL, E. – recenz.:	6th Annual Conference on Architecture and Urbanism. Vysoké učení technické v Brně, Brno 2016
LÉNYI, P. – ed.:	Manuál súťaží návrhov Slovenskej komory architektov. Slovenská komora architektov, Bratislava 2016
PAULÍK, P.:	Bridges in Slovakia. JAGA GROUP, s.r.o., Bratislava 2014
KLICZKOWSKI S. – ed.:	Otto Wagner. teNeues Book Division, Düsseldorf 2002

INFORMAČNÉ LISTY FA STU BRATISLAVA

ročník 24, 2016/2017, # 5 január
Prvý raz vyšlo ako Informačný bulletin v marci 1992.

VYDÁVA: FA STU, Námestie slobody č. 19, 812 45 Bratislava
ŠÉFREDAKTORKA: Ing. arch. Irena Dorotjaková
KONTAKT: 0918 665 026, 02 / 57276178
E-MAIL: dorotjakova@fa.stuba.sk
DIZAJN/LAYOUT: Lenka Hámošová, MDes.
FOTOGRAFIE: Mgr. art. Matej Kováč,
Ing. arch. Irena Dorotjaková, archív FA STU
ISSN 1337-2475
REGISTRÁCIA MK: EV 2962/09

Za obsah dodaného príspevku zodpovedá autor.

**SLOVENSKÁ TECHNICKÁ
UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA ARCHITEKTÚRY**